

Verbeelding, Winter 1948, dat het flitsende karakter van *Sjanghai* 'overigens, behalve van de dynamische ontwikkeling van het tijdperk tussen 1930 en 1940, meer vrucht (is geweest) van belangstelling voor de techniek van Laurence Sterne ('Tristram Shandy' – 1759/1762) – dan van aanschouwing van filmjournaals'. Ook ontmoet men daar de onthulling, dat zijn simultaneïsme berust op overdenking van de muzikale contrapuntiek; dat *Sjanghai* werd geschreven onder herhaald aanhoren van de 2de Suite in B van Bach. Een onthulling, die Wagener heeft herhaald in zijn openingsrede voor de tentoonstelling 'Vijftig jaren kunstzinnig leven te Rotterdam 1898–1948.' (Rotterdamsch Jaarboekje 1949.)

Zelf heeft Wagener zijn literaire arbeid gezien als een doorlopend streven naar functionaliteit, welk streven en vermogen zich voortzette in zijn aan de historie en geaardheid van zijn geboortestad gewijde boeken uit de laatste jaren. Dat hij zijn werk kritisch woog moge blijken uit het feit, dat hij romans, die luchtig, zij het toch niet te licht bevonden werden, onder pseudoniemen publiceerde. De schrijver Wagener, die gegrepen was door de dramatische kunst, als regisseur van opera's bij het voor-oorlogse Nederlandsche Opera Ensemble, en als criticus, heeft toneelstukken geschreven, die voor een deel door beroeps- en amateurgezelschappen (ook onder zijn leiding) zijn gespeeld. Meer dan in zijn verhalend werk, *Voorlopige balans* uitgezonderd, blijkt uit zijn toneelstukken zijn onwrikbare verbondenheid met Rotterdam. Wagener was op ende op Rotterdammer, hij heeft idealistisch gedroomd van een Rotterdamse literaire school omtrent de jaren twintig. Na de tweede Wereldoorlog heeft hij met Anna Blaman met geestdrift het initiatief genomen tot de oprichting van de Kring van Rotterdamse Auteurs (29 oktober 1951).

Met ongeschokt vertrouwen, ondanks menige teleurstelling, is hij blijven hopen, dat zijn materialistische, zwoegende stad een klimaat zou kunnen scheppen voor kunstzinnig leven. De criticus Wagener is standvastig, hardnekkig op de bres blijven staan aan de Maas en de Nieuwe Waterweg. Hij volgde elke kunstzinnige manifestatie met argus-ogen en het is weer kenmerkend voor de dynamiek en de daaruit voortvloeiende veelzijdigheid van deze schijnbaar niet in beweging te krijgen figuur, dat zijn waarde als criticus erkend werd door hem de Pierre Bayle-prijs toe te kennen voor danskritiek. De betekenis van deze ruim begaafde mens, die ook